

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна професору
Наталії СТАТІВЦІ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного рецензента – професора кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктора наук з державного управління, професора Крутій Олени Миколаївни на дисертаційну роботу Древалія Віталія Юрійовича на тему «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Побудова громадянського суспільства з метою суспільного розвитку та забезпечення прав та свобод людини і громадянина є вектором суспільного розвитку Української Держави, однак процес повноцінного формування громадянського суспільства як однієї з підвалин сучасного демократичного врядування є незавершеним. Діалектика становлення громадянського суспільства свідчить про те, що воно засновується не лише на засадах самодостатності та саморегуляції, але і на засадах взаємодії з органами публічної влади та управління. Водночас слід визнати і недостатність наявних механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади, адже впродовж багатьох десятиліть громадянське суспільство в Україні виступало здебільшого як ідеальна модель суспільних відносин, аніж його практична реалізація. Сукупність зазначених обставин свідчить про беззаперечну актуальність рецензованого дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Публічне управління України в умовах глобальних можливостей і загроз» (державний реєстраційний номер 210120U105740), що розробляється кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Дисертантом

досліджено питання значущості взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері публічної політики.

Характеристика основних положень роботи.

Дисертаційна робота складається з анотацій (українською та англійською мовами), вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура дисертації Древалю В.Ю. не викликає заперечень. Виклад змісту дисертації науково лаконічний, логічний та зрозумілий.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, використані методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, визначено особистий внесок здобувача під час виконання дисертаційного дослідження, наведено перелік наукових публікацій здобувача за темою дисертації, подано відомості щодо апробації отриманих результатів та їх впровадження у навчальний процес, наукову та практичну діяльність, встановлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

У першому розділі проаналізовано ступінь наукової розробленості теми дослідження, уточнено особливості постановки та вдосконалення інститутів громадянського суспільства в контексті природно-історичного розвитку, а також особливості громадського розвитку у процесі становлення української державності. З'ясовується процес формування законотворчості у сучасному розумінні. Відзначається, що процес законотворчості важливо розглядати якраз під кутом зору публічного управління: дійсно, як закон, так і законотворчість детермінують запити та інтереси різних суспільних верств, створюючи правові передумови для суспільного прогресу в контексті розвитку громадянського суспільства та новітніх тенденцій людиноцентризму та гуманізму.

У другому розділі досліджується комплекс питань щодо причетності інститутів громадянського суспільства до політичної участі, сутності та особливостей функціонування громадських організацій в Україні, а також основних напрямів впливу громадських об'єднань на здійснення законотворчого процесу. На основі використання достатньої нормативно-правової бази та напрацювань з цієї проблематики обґрунтовуються пропозиції щодо вдосконалення правового та комунікативного механізмів взаємодії громадських об'єднань та органів державної влади у сфері законотворчості.

У третьому розділі пропонуються та достатньою мірою обґрунтовуються конкретно-цільові механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. Предметним полем для застосування таких механізмів визначаються парламентські слухання та інститут звернень у формі електронних петицій. На зазначеній основі

представлено комплексний механізм взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Серед найбільш значущих наукових результатів, що мають наукову новизну, можна виділити такі:

1) Уперше проведено системне і комплексне дослідження участі інститутів громадянського суспільства у сфері законотворчості, яке базується на якісних зрушеннях у політико-правовій системі суспільства з основою у реальному забезпеченні участі громадян в управлінні державними справами.

2) Уперше запропоновано й обґрунтовано сутність та структуру комплексного механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. Під комплексним механізмом взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості розуміється сукупність правових, організаційно-правових, комунікативних та інших механізмів і процесів, які трансформуються в єдине ціле – злагоджену систему публічно-управлінських рішень та взаємодій з метою вдосконалення впливу громадськості на законотворчий процес.

3) Удосконалено:

– теоретико-методологічні підходи до підвищення значущості законотворчості в державно-владних та публічно-управлінських відносинах, які окрім суто формального аспекту у вигляді законодавства детермінують запити та інтереси різних суспільних верств, створюючи правові передумови для суспільного прогресу в контексті розвитку громадянського суспільства та новітніх тенденцій людиноцентризму та гуманізму; повноцінна реалізація зазначених завдань, власне, і спирається на участь в законотворчому процесі всіх відповідальних структур та зацікавлених осіб;

– науково-теоретичні та управлінські підходи щодо напрямів покращення механізмів реалізації громадських законотворчих ініціатив засобом проведення парламентських слухань. Авторські пропозиції систематизовано та обґрунтовано за критеріями організаційно-правового та комунікативного механізмів.

4) Дістали подальшого розвитку:

– обґрунтування особливостей та значущості діяльності інститутів громадянського суспільства у контексті політичної участі, адже якраз в межах політичної участі відбувається соціалізація громадських об'єднань з кінцевою метою у вигляді активізації власного впливу на забезпечення корпоративних та власних інтересів, у тому числі – і засобом впливу на законодавчу діяльність та законотворчість в цілому;

– понятійно-категоріальний апарат теорії публічного управління, а саме визначення понять та категорій «громадянське суспільство», «взаємодія інституцій громадянського суспільства та органів державної влади», «законотворчість», а також «правовий механізм», «організаційно-правовий механізм» та «комунікативний механізм» відносно даного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз двох анотацій, тексту дисертації та змісту фахових публікацій дисертанта дає мені змогу зробити висновок про достатню наукову обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих у результаті проведеного дослідження. Усі наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями. Вони відповідають меті та завданням дисертаційної роботи, що забезпечується адекватністю обраних для дослідження методів. Вірогідність наукових результатів та висновків дисертаційної роботи забезпечується достатнім рівнем апробації та високим рівнем наукових видань, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження.

Апробація дисертації та публікації.

Основні положення та ідеї дисертаційної роботи апробовано на низці науково-комунікативних заходів, зокрема: «Культура в процесі духовно-морального розвитку глобального суспільства» (м. Харків, 24 лютого 2021 р.); «Права людини в сучасному світі: проблеми теорії та практики» (м. Хмельницький, 1-2 жовтня 2021 р.); «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький, 11 лютого 2022 р.); «XXIII Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів» (м. Харків, 27 квітня 2023 р.); XXIV Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни» (м. Харків, 27 травня 2024 р.).

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлено у 15 наукових працях, зокрема у 4 статтях у фахових виданнях з державного управління; одній статті – у зарубіжному науковому виданні відповідного наукового спрямування та у тезах конференцій.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що основні науково-теоретичні положення та методико-прикладні рекомендації можуть бути використані органами публічної влади та управління у процесі налагоджування гідної взаємодії з інституціями громадянського суспільства у сфері правотворчості. Деякі результати вже впроваджено у практичну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій автора не виявив порушень академічної доброчесності, елементів фальсифікації тексту.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. Змістовну та понятійну основу дисертаційного дослідження складає категорія «взаємодія». Проте, у дисертації зміст даної категорії розкривається виключно у зв'язку з порівнянням з категорією «взаємозв'язки». У цьому відношенні слід було приділити більше уваги змісту Закону України «Про соціальний діалог в Україні», а також напрацюванням вчених з проблематики «діалогової взаємодії».

2. Зміст підрозділу 2.3. майже повністю стосується нормативно-правових засад даної взаємодії. Але все ж таки, це дослідження не з правових наук, а з науки державного управління.

У цілому вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на мою загальну високу оцінку рецензованого дисертаційного дослідження.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Древалю Віталія Юрійовича «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Древаль Віталій Юрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент – доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічної політики

ННІ «Інститут державного управління»

Харківського національного

Університету імені В.Н. Каразіна

Олена КРУТІЙ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 11:10:30 14.10.2024

Назва файлу з підписом: Рецензія. КРУТІЙ.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 22.9 КБ

Назва файлу без підпису: Рецензія. КРУТІЙ.docx.zip
Розмір файлу без підпису: 18.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КРУТІЙ ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА

П.І.Б.: КРУТІЙ ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2172901404

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:05:07
11.10.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000BC032C0108B48804

Тип носія особистого ключа: Незахищений

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Підписані файли: Рецензія. КРУТІЙ.docx

Версія від: 2024.10.11 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої
ради Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
професору
Наталії СТАТІВЦІ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента – доцента кафедри конституційного і муніципального права юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, кандидата юридичних наук, доцента Зубенко Ганни Вікторівни на дисертаційну роботу Древаля Віталія Юрійовича на тему «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційної роботи. Успіхи на шляху формування сучасної правової і демократичної держави значною мірою залежать від налагоджування гідної взаємодії між органами публічної влади та інституціями громадянського суспільства. Причому, у даному разі однаково важливими як нормативно-правове забезпечення такої взаємодії, так і реалізація приписів нормативно-правових актів у практичній площині. Водночас слід зважити і не те, що успішне функціонування громадянського суспільства в цілому, а також його інституцій, безпосередньо залежить не лише від надійної правової та соціальної захищеності, але і від розвиненості інститутів демократичного врядування. Поняття «громадянське суспільство» у загальних рисах відображає простір не

підпорядкованої державі громадянської активності, яка спрямовується на вирішення актуальних питань життя окремих громад та соціуму в цілому. Природно, що діяльність громадських формувань першочергово спрямовується на вирішення поточних питань життєдіяльності. Але поряд з цим все частіше ставиться і питання щодо впливу громадськості на сферу законотворчості. Значущість такої участі найперше виявляється в тому, що якраз від наявного правового поля першочергово залежить як розвиток Української Держави, так і вирішення поточних питань життєдіяльності. Означені фактори зумовлюють гостру актуальність теми дисертаційного дослідження Древалю В.Ю.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Перед дисертантом стояло досить складне та амбітне завдання, яке полягало у наданні комплексної характеристики механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. І з цим завданням він успішно впорався, свідченням чого є представлені на захист положення наукової новизни.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Публічне управління України в умовах глобальних можливостей і загроз» (державний реєстраційний номер 210120U105740), що розробляється кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Дисертантом досліджено питання важливості взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері публічної політики.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів з 10-ма параграфами і висновків до кожного розділу, кінцевих висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура дисертації Древалю В.Ю. відзначається чіткістю та узгодженістю її окремих частин.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладені основні результати представленого дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами.

Вступ містить положення, які визначають актуальність даного дослідження. Визначено мету дисертації, сформульовано завдання, об'єкт і предмет, методологію методи проведення дослідження. Детально розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертації здобувача. Подано перелік наукових публікацій здобувача за темою дисертації. Наведено відомості щодо апробації отриманих результатів та їх впровадження у наукову та практичну діяльність. Охарактеризовано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

У першому розділі проаналізовано ступінь розробленості теми. Уточнено зміст базових понять і категорій, на основі яких проводиться дослідження. Проаналізовано процес становлення інституту громадянського суспільства у зв'язках з органами державної влади. Охарактеризовано значущість історичної спадщини у процесі сучасного становлення та розвитку інститутів громадянського суспільства в Україні. Обґрунтовано авторське тлумачення принципів законотворчості.

У другому розділі досліджено основні форми взаємодії громадськості з органами державної влади: Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України. Визначено та обґрунтовано сутність механізмів регулювання такої участі. Обґрунтовано авторське положення щодо участі громадськості у законотворчому процесі як однієї з фундаментальних засад сучасного демократичного врядування.

У третьому розділі наведено та обґрунтовано зміст механізмів державного регулювання у зв'язку з проведенням парламентських слухань, а також можливостями направлення громадянами електронних петицій на адресу органів

державної влади. Причому, в обох випадках дослідницька увага акцентується якраз на сфері законотворчості. На зазначеній основі представлено комплексний механізм взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості.

Найбільш важливі результати, що містяться в дисертації. Наукова новизна результатів дисертації полягає в тому, що робота є першою у вітчизняній юриспруденції науково-дослідною працею, в якій надано комплексну характеристику механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості.

Особливо значущі наукові результати, що мають наукову новизну та практичну значущість у сфері державного управління, полягають в наступному:

1) Уперше:

– проведено системне і комплексне дослідження участі інститутів громадянського суспільства у сфері законотворчості, яке базується на якісних зрушеннях у політико-правовій системі суспільства з основою у реальному забезпеченні участі громадян в управлінні державними справами;

– запропоновано й обґрунтовано сутність та структуру комплексного механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості.

2) Удосконалено:

– теоретико-методологічні підходи до підвищення значущості законотворчості в державно-владних та публічно-управлінських відносинах, які окрім суто формального аспекту у вигляді законодавства детермінують запити та інтереси різних суспільних верств, створюючи правові передумови для суспільного прогресу в контексті розвитку громадянського суспільства та новітніх тенденцій людиноцентризму та гуманізму;

– положення щодо сутнісних характеристик організаційно-правового механізму взаємодії громадських об'єднань та органів державної влади в Україні;

– науково-теоретичні та управлінські підходи щодо напрямів покращення механізмів реалізації громадських законотворчих ініціатив засобом проведення парламентських слухань.

3) Дістали подальшого розвитку:

– обґрунтування особливостей та значущості діяльності інститутів громадянського суспільства у контексті політичної участі, адже якраз в межах політичної участі відбувається соціалізація громадських об'єднань з кінцевою метою у вигляді активізації власного впливу на забезпечення корпоративних та власних інтересів, у тому числі – і засобом впливу на законодавчу діяльність та законотворчість в цілому;

– понятійно-категоріальний апарат теорії публічного управління, а саме визначення понять та категорій «громадянське суспільство», «взаємодія інституцій громадянського суспільства та органів державної влади», а також «правовий механізм», «організаційно-правовий механізм» та «комунікативний механізм» відносно даного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечена ефективним використанням сучасних методів дослідження, адекватних поставленій меті та задачам дослідження, а також потужній емпіричній та джерельній базі.

Наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями, а також аналізом вітчизняної практики законотворчості. Вони відповідають меті та завданням дисертаційної роботи, досягнуті – на основі застосування комплексу необхідних методів дослідження.

Зокрема, при підготовці дослідження здобувач успішно використав низку загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання: системно-структурний і структурно-функціональний (підрозділи 2.1., 2.3.), історико-

правовий (підрозділи 1.2. та 1.3.) та формально-логічний (підрозділи 1.1., 3.1.-3.2.) методи дослідження. Логіко-семантичний метод надав можливість дисертанту сформулювати рекомендації щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства (підрозділи 2.1., 2.4., 3.1.-3.3., додаток В). У роботі над усіма структурними підрозділами дисертації широко використано такі логічні прийоми, як аналіз і синтез, визначення і класифікація.

Практична спрямованість результатів дисертаційної роботи забезпечується достатнім рівнем апробації та високим рівнем та репутацією наукових видань, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження.

Апробація дисертації та результати. Основні положення дисертаційної роботи було апробовано на різноманітних науково-практичних заходах, а саме: «Сучасні напрямки розвитку економіки і менеджменту на підприємствах України» (м. Харків, 05 листопада 2020 р.); «Культура в процесі духовно-морального розвитку глобального суспільства» (м. Харків, 24 лютого 2021 р.); «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (м. Хмельницький, 2-6 березня 2021 р.); «Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє» (м. Харків, 21 квітня 2021 р.); «Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції» (м. Суми 21-22 травня 2021 р.); «Права людини в сучасному світі: проблеми теорії та практики» (м. Хмельницький, 1-2 жовтня 2021 р.); «Толерантність у системі цінностей сучасної особистості» (м. Маріуполь, 12 листопада 2021 р.); «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький, 11 лютого 2022 р.); «Актуальні проблеми юридичної науки» (м. Хмельницький, 6 жовтня 2022 р.); XXIII Міжнар. наук. конгрес «Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів» (м. Харків, 27 квітня 2023 р.); XXIV Міжнар. наук. конгрес «Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни» (м. Харків, 27 травня 2024 р.).

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлено у 15 наукових працях, зокрема – у 4 статтях у фахових виданнях з державного управління, 1 стаття – у зарубіжному виданні за напрямом дослідження, та низці матеріалів конференцій. Згадані публікації цілком кореспондують із висновками дисертації та є досить обґрунтованими, виваженими й логічними.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані в дисертації положення, висновки та рекомендації мають практичне значення й адресну спрямованість, що підтверджують відповідні довідки про впровадження результатів дослідження.

Дотримання академічної доброчесності. У представленій на захист дисертації досить повно, точно і вичерпно відображено зміст і принципові підходи наукового дослідження Древаля В.Ю., зроблено необхідні посилання на його наукові праці, зазначені в анотації. Проявів академічного плагіату, елементів фальсифікації чи фабрикації тексту, інших порушень, які здатні були б поставити під сумнів самостійний характер виконаного дисертантом дослідження, у рецензованій роботі не виявлено. Таким чином, можна з упевненістю стверджувати, що дисертація виконана здобувачем самостійно, а сформульовані в ній наукові положення, позиції та висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Відзначаючи належний теоретичний рівень представленого на рецензування дисертаційного дослідження Древаля В.Ю., його практичну значимість та наукову новизну, слід констатувати, що в роботі містяться положення, які потребують подальшого уточнення та удосконалення, зокрема:

1. У дисертації значна увага відводиться правовим засадам розвитку громадянського суспільства. Однак автору під час дослідження становлення громадянського суспільства на етапі набуття Україною незалежності, слід було приділити більше уваги аналізу нормативно-правового регулювання інституцій

громадянського суспільства та їх взаємодії з державою. Зокрема, положень Конституції України, які безпосередньо стосуються зазначеної проблематики (статті 15, 36, 37 Конституції України).

2. У першому розділі (підрозділ 1.4) значна увага відводиться законотворчості. Автор слушно зазначає, що значущість законотворчості та власне закону у правовій державі є багатогранною, не обмежуючись лише підготовкою та ухваленням засобу регулювання найбільш важливих аспектів суспільних відносин (с. 71). На основі зазначеного наводяться і пропозиції щодо уточнення принципів законотворчості та законотворчої діяльності. Проте, наведені автором доповнення до вже усталених принципів потребують додаткової аргументації, адже вони стосуються нагальних проблем сучасного нормотворення і безсумнівно мають викликати зацікавленість представників багатьох наукових галузей (не лише науки державного управління, але і юридичної науки та соціології).

3. При дослідженні «парламентських слухань» як механізму реалізації громадських законотворчих ініціатив (підрозділ 3.1. дисертаційного дослідження), автору доцільно було приділити увагу досвіду зарубіжних країн (зокрема, в контексті євроінтеграції, держав-членів Європейського Союзу) щодо здійснення цієї форми демократії участі.

4. Аналізуючи організаційно-правові засади формування механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади в Україні, Древаль В.Ю. приділяє значну увагу дослідженню законодавства України щодо такої взаємодії. Однак поза увагою автора залишилося регулювання цього питання на рівні міжнародно-правових стандартів.

У цілому, вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на загальну високу оцінку рецензованого дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Дисертація Древаля Віталія Юрійовича є завершеною і авторською науково-дослідною роботою. Вона має суттєву наукову новизну і

практичну значущість. Зміст роботи відображає основні наукові положення дисертації та досягнуті наукові результати. Дисертація оформлена відповідно до усіх чинних вимог, написана науковим стилем і грамотною державною мовою. Стиль викладу матеріалу зрозумілий, науковий і виважений, а форма подачі ідей – обґрунтована.

Дисертаційна робота Древалю Віталія Юрійовича «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості» за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у публікаціях здобувача, обсягом і якістю оформлення відповідає вимогам вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024) «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Вважаю, що автор дисертації – Древаль Віталій Юрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри
конституційного і муніципального права
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Ганна ЗУБЕНКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 14:45:05 11.10.2024

Назва файлу з підписом: Рецензія на дисертацію Древаля В.Ю. ЗУБЕНКО.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 30.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія на дисертацію Древаля В.Ю. ЗУБЕНКО.docx
Розмір файлу без підпису: 26.1 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Зубенко Ганна Вікторівна

П.І.Б.: Зубенко Ганна Вікторівна

Країна: Україна

РНОКПП: 2944716447

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 14:45:01 11.10.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АТ "УКРСИББАНК"

Серійний номер: 4454624186E4B187040000006236030067620C00

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.04.15 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна професору
Наталії СТАТІВЦІ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента – професора кафедри публічного управління, туризму та готельно-ресторанної справи Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, доктора наук з державного управління, професора Бельської Тетяни Валентинівни на дисертаційну роботу Древалю Віталія Юрійовича на тему «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Успішне функціонування громадянського суспільства безпосередньо залежить як від розвиненості інститутів демократичного врядування, так і надійної правової та соціальної захищеності. Водночас громадянське суспільство вибудовується і розвивається у взаємозв'язках з публічною владою, що має двосторонній ефект. Взаємодія політичної влади та громадянського суспільства складається із двох взаємно відповідальних впливів – держави на громадянське суспільство та громадянського суспільства – на державу. Причому відносини між «владою» та «суспільством» можуть бути ефективними за наявності багатьох передумов, одна з них – це наявність чітко вивірених механізмів таких відносин чи взаємодії. Власне, і сукупний результат такої взаємодії має бути корисним не лише для конкретних громадських об'єднань та органів публічної влади, але і для розвитку Української Держави в цілому. Природно, що одним з найбільш важливих каналів такої взаємодії є сфера законотворчості, адже закони мають бути не лише підготовленими відповідно до критеріїв законодавства та нормотворчості, але спрямовуватися на правове регулювання найбільш важливих сфер суспільних відносин. Виявляти такі сфери та доносити власні інтереси у цій сфері до влади – це одна з важливих функцій інститутів громадянського суспільства.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У вступі дисертації обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження; вказано на зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; обґрунтовано вибір та значущість методів дослідження; сформульовано наукову новизну отриманих результатів та їхнє практичне значення; надано інформацію щодо апробації результатів дослідження, кількості публікацій за темою дисертації; зазначено структуру дисертації.

Перший розділ дисертації «Інститути громадянського суспільства і демократичне врядування» присвячений розгляду питань, пов'язаних з базовими засадами взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади, історичними аспектами формування інститутів громадянського суспільства, особливостями постання інститутів громадянського суспільства в Україні, а також змістом законотворчості та узагальненням особливостей впливу громадськості на законотворчий процес. Особливий наголос ставиться на необхідності належної комунікації між зазначеними інституціями та органами, які в умовах демократичного владарювання першочергово відзначаються горизонтальними зв'язками (у разі ж зверхності чи відвертого домінування держави можемо говорити не лише про ущемлення комунікації, але навіть і про відсутність повноцінного функціонування громадянського суспільства).

Другий розділ дисертації «Діяльність громадських об'єднань у контексті політичної участі та сфери законотворчості» присвячений з'ясуванню комплексу питань що до причетності інститутів громадянського суспільства до політичної участі, сутності та особливостей функціонування громадських організацій в Україні, а також основних напрямів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. Аналізуються легально визначені форми та канали взаємовідносин громадськості з Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України. Окрема увага відводиться участі громадськості у законотворчому процесі в якості однієї із фундаментальних засад демократичного врядування (демократія може бути ефективною лише у тому разі, коли громадяни мають можливість впливати на процес вироблення та реалізації державної політики, реалізовувати конституційне право на участь в управлінні державними справами та в кінцевому рахунку власною участю забезпечувати дієвість принципу народовладдя).

Третій розділ «Удосконалення механізмів співпраці представників громадянського суспільства з українським парламентом у сфері законотворчості» присвячений з'ясуванню конкретно-цільових механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. Предметною основою такого аналізу обрано реалізацію законотворчого потенціалу громадськості засобом участі у підготовці та проведенні парламентських слухань, а також можливостей подання електронних петицій. В якості основних напрямів та засобів такого впливу визначено правовий, організаційно-правовий та комунікативний механізми. На зазначеній основі формується і авторське бачення комплексного механізму, який трансформується в єдине ціле – злагоджену систему публічно-управлінських рішень та взаємодій з метою вдосконалення впливу громадськості на законотворчий процес.

Висновки узагальнюють основні результати дисертаційного дослідження.

Список використаних джерел налічує 209 найменувань, у тому числі іноземними мовами – 41.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Публічне управління України в умовах глобальних можливостей і загроз» (державний реєстраційний номер 210120U105740), що розробляється кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Дисертантом досліджено питання значущості взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері публічної політики.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

До найвагоміших результатів, що містяться в дисертації, належать такі:

Уперше:

– проведено системне і комплексне дослідження участі інститутів громадянського суспільства у сфері законотворчості, яке базується на якісних зрушеннях у політико-правовій системі суспільства з основою у реальному забезпеченні участі громадян в управлінні державними справами;

– запропоновано й обґрунтовано сутність та структуру комплексного механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості;

Удосконалено:

– теоретико-методологічні підходи до підвищення значущості законотворчості в державно-владних та публічно-управлінських відносинах, які

окрім суто формального аспекту у вигляді законодавства детермінують запити та інтереси різних суспільних верств, створюючи правові передумови для суспільного прогресу в контексті розвитку громадянського суспільства та новітніх тенденцій людиноцентризму та гуманізму;

- положення щодо сутнісних характеристик організаційно-правового механізму взаємодії громадських об'єднань та органів державної влади в Україні;

- науково-теоретичні та управлінські підходи щодо напрямів покращення механізмів реалізації громадських законотворчих ініціатив засобом проведення парламентських слухань.

Дістали подальшого розвитку:

- обґрунтування особливостей та значущості діяльності інститутів громадянського суспільства у контексті політичної участі, адже якраз в межах політичної участі відбувається соціалізація громадських об'єднань з кінцевою метою у вигляді активізації власного впливу на забезпечення корпоративних та власних інтересів, у тому числі – і засобом впливу на законодавчу діяльність та законотворчість в цілому;

- понятійно-категоріальний апарат теорії публічного управління, а саме визначення понять та категорій «громадянське суспільство», «взаємодія інституцій громадянського суспільства та органів державної влади», «законотворчість», а також «правовий механізм», «організаційно-правовий механізм» та «комунікативний механізм» відносно даного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Об'єкт і предмет дослідження, визначені автором, узгоджуються з метою і завданнями дисертаційного дослідження. Висновки випливають зі змісту роботи, відповідають поставленим завданням, адекватно відтворюються в тексті дисертації, корелюють з результатами, що складають наукову новизну, практичні рекомендації апробовані та доведені до рівня їх можливого використання у діяльності органів публічної влади та подальших наукових дослідженнях. Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на використанні фундаментальних положень теорії публічного управління, правознавства, соціології та політології.

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів роботи підтверджена також позитивними результатами їх апробації, які знайшли своє відображення в публікаціях у фахових наукових виданнях та матеріалах науково-комунікативних заходів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, міжнародних і національних науково-практичних конференціях і конгресах, зокрема: «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький, 11 лютого 2022 р.); «Актуальні проблеми юридичної науки» (м. Хмельницький, 6 жовтня 2022 р.); XXIII Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів» (м. Харків, 27 квітня 2023 р.) та XXIV Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни» (м. Харків, 27 травня 2024 р.).

Результати дисертаційного дослідження викладено у 15 публікаціях, з яких 4 – у наукових фахових виданнях, одна – у зарубіжному науковому виданні з наведеного профілю.

Оформлення дисертації.

Оформлення дисертації повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження насамперед зумовлено доведенням низки теоретичних положень і висновків до конкретних рекомендацій, спрямованих на удосконалення взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. Відтак отримані результати можуть використовуватися у діяльності органів публічної влади та управління, науково-дослідних інститутів, тією чи іншою мірою причетних до розроблення та вдосконалення нормативно-правового регулювання різних сфер суспільних відносин. Деякі результати вже впроваджено у практичну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У дослідженні не застосовується категорія «публічно-приватне партнерство», яка також відображає відносини між «державним» і

«недержавним» секторами, спрямовуючись на реалізацію спільних завдань та інтересів держави і підприємницького сектору.

2. Автор достатньо уваги приділяє напрацюванням зарубіжних дослідників, однак при цьому не зосереджує увагу на своєрідних «етапах» чи розвиткові таких досліджень залежно від розвитку суспільних відносин. Доцільно було б виокремити такі дослідження у руслі так званого «традиційного» підходу, який умовно припадає на другу половину ХХ століття, та сучасні напрацювання – з основою у намаганні обґрунтувати особливості функціонування інститутів громадянського суспільства в умовах інформаційного суспільства.

3. У процесі застосування понятійно-категоріального апарату автор віддає беззаперечний пріоритет поняттям «інституції громадянського суспільства», «громадські об'єднання», водночас не проводячи чіткої межувальної лінії між зазначеними поняттями та не використовуючи споріднені поняття «недержавні організації» та «неурядові організації». Дотримання чіткості у питання застосування понятійно-категоріального апарату додало б позитиву і всьому дисертаційному дослідженню.

4. До безумовних здобутків даного дослідження маємо віднести застосування та тлумачення категорії «комплексний механізм». Водночас, враховуючи значущість зазначеної категорії у сфері публічно-управлінських відносин, доцільно було б приділити достатню увагу і необхідності продовження досліджень з цієї проблематики (виокремивши нагальні аспекти, що потребують додаткової уваги).

Проте, означені зауваження в цілому не впливають на результативність, завершеність та загальну позитивну оцінку виконаної дисертаційної роботи, а також не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Древалю Віталія Юрійовича «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»,

а її автор Древаль Віталій Юрійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,
професор кафедри публічного управління,
туризму та готельно-ресторанної справи
Таврійського національного
університету імені В.І. Вернадського
доктор наук з державного управління,
професор

Тетяна БЄЛЬСЬКА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 22:46:19 10.10.2024

Назва файлу з підписом: Відгук. БЕЛЬСЬКА КЕП.docx.p7s

Розмір файлу з підписом: 39.0 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук. БЕЛЬСЬКА КЕП.docx

Розмір файлу без підпису: 20.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Бельська Тетяна Валентинівна

П.І.Б.: Бельська Тетяна Валентинівна

Країна: Україна

РНОКПП: 2573214887

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 22:46:10 10.10.2024

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF970400000002EВСЕ00В7048302

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.04.15 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна професору
Наталії СТАТІВЦІ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента – завідувачки кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктора наук з державного управління, професора Бондарчук Наталії Володимирівни на дисертаційну роботу Древалія Віталія Юрійовича на тему «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Сучасне українське суспільство переживає процес системної модернізації, що охоплює всі сфери суспільно-політичного життя, його інститути, норми, цінності. Стабілізація політичної системи та успішне вирішення поточних завдань державотворення можливе лише за активної участі інституціоналізованого громадянського суспільства. Дійсно, нині вже видається остаточно подоланим підхід, в основі якого знаходиться жорстке розмежування держави і громадянського суспільства. Важливо зазначити і те, що концепт демократичного врядування базується на гармонійній взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади. Складність і багатогранність такої взаємодії найперше пояснюється особливостями сучасного державотворення. З одного боку, громадянське суспільство є важливою умовою формування та розвитку демократичного врядування. З іншого боку, демократичне врядування вже забезпечує певний політичний фундамент для розвитку громадянського суспільства. Все це стосується і сфери законотворчості: з одного боку, якраз на основі повноцінного залучення громадськості видається можливим забезпечити якісне вдосконалення законопроектної роботи, а з іншого – прийняті на такій основі закони сприяють вдосконаленню правового підґрунтя для повноцінного розвитку громадянського суспільства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Публічне управління України в умовах глобальних можливостей і загроз» (державний реєстраційний номер 210120U105740), яка здійснюється кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. В межах даної теми дисертантом досліджено питання значущості взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері публічної політики.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота складається з анотації українською та англійською мовою, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 192 сторінки, у тому числі 18 таблиць. Список використаних джерел налічує 209 найменувань, у тому числі 41 – іноземними мовами.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено стан її наукової розробки, розкрито зв'язок з науково-дослідними роботами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведено відомості про їх апробацію.

У першому розділі визначено особливості застосування понятійно-категоріального апарату (у розрізі даного дослідження особлива увага відводиться поняттям «громадянське суспільство», «інститути громадянського суспільства», «взаємодія» та «законотворчість»). Автором зазначено, що становлення інституту громадянського суспільства та його теоретичне осмислення має вважатися одним з найбільш важливих надбань світового розвитку та світової політико-правової думки. Наголошено на значущості історичної спадщини у процесі сучасного становлення та розвитку інститутів громадянського суспільства в Україні. З'ясовано, що процес законотворчості важливо розглядати саме під кутом зору публічного управління. Дійсно, як закон, так і законотворчість детермінують запити та інтереси різних суспільних верств, створюючи правові передумови для суспільного прогресу в контексті розвитку громадянського суспільства та новітніх тенденцій державотворення. Відтак, за оцінкою автора, відповідним чином мають корегуватися і принципи законотворчості.

У другому розділі проаналізовано комплекс питань, пов'язаних з причетністю інститутів громадянського суспільства до політичної участі, сутністю та особливостями функціонування громадських організацій в Україні, а також основних напрямів впливу громадських об'єднань на здійснення законотворчого процесу. На зазначеній основі напрацьовуються конкретні механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади. Це насамперед правовий, організаційно-правовий та комунікативний механізми. Якраз на основі наведених механізмів і проводиться подальша пошукова робота щодо з'ясування конкретних аспектів взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості.

У третьому розділі запропоновано та обґрунтовано конкретно-цільові механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної

влади у зазначеній сфері політико-правових відносин. До змісту даного розділу входять сучасний стан та пропозиції щодо вдосконалення практики проведення парламентських слухань, особливості подання до парламенту електронних петицій із законодавчими пропозиціями, а також опрацювання та обґрунтування узагальнених пропозицій щодо вдосконалення законотворчого процесу в Україні. На зазначеній основі опрацьовується і комплексний механізм взаємодії усіх зацікавлених сторін у даному процесі.

Висновки за результатами виконання дисертаційної роботи підкреслюють наукову новизну та практичну цінність проведених досліджень.

Список використаних джерел свідчить про те, що під час роботи було проаналізовано значний масив українських та закордонних сучасних наукових досліджень.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

За результатами дослідження дисертант отримав такі наукові результати:

уперше:

– проведено системне і комплексне дослідження участі інститутів громадянського суспільства у сфері законотворчості, яке базується на якісних зрушеннях у політико-правовій системі суспільства з основою у реальному забезпеченні участі громадян в управлінні державними справами;

– запропоновано й обґрунтовано сутність та структуру комплексного механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості. Під комплексним механізмом взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості розуміється сукупність правових, організаційно-правових, комунікативних та інших механізмів і процесів, які трансформуються в єдине ціле – злагоджену систему публічно-управлінських рішень та взаємодій з метою вдосконалення впливу громадськості на законотворчий процес;

удосконалено:

– теоретико-методологічні підходи до підвищення значущості законотворчості в державно-владних та публічно-управлінських відносинах, які окрім суто формального аспекту у вигляді законодавства детермінують запити та інтереси різних суспільних верств, створюючи правові передумови для суспільного прогресу в контексті розвитку громадянського суспільства та новітніх тенденцій людиноцентризму та гуманізму; повноцінна реалізація зазначених завдань, власне, і спирається на участь в законотворчому процесі всіх відповідальних структур та зацікавлених осіб; відтак, і до вже усталених принципів законотворчості, є всі підстави віднести і сукупність положень з основою у повноцінному забезпеченні участі інституцій громадянського суспільства в законотворчому процесі;

дістали подальшого розвитку:

– обґрунтування особливостей та значущості діяльності інститутів громадянського суспільства у контексті політичної участі, адже якраз в межах

політичної участі відбувається соціалізація громадських об'єднань з кінцевою метою у вигляді активізації власного впливу на забезпечення корпоративних та власних інтересів, у тому числі – і засобом впливу на законодавчу діяльність та законотворчість в цілому;

– понятійно-категоріальний апарат теорії публічного управління, а саме визначення понять та категорій «громадянське суспільство», «взаємодія інституцій громадянського суспільства та органів державної влади», «законотворчість», а також «правовий механізм», «організаційно-правовий механізм» та «комунікативний механізм» відносно даного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечено коректним використанням загальнонаукових підходів, сучасної теорії й емпіричних методів дослідження. Отримані висновки цілком корелюють з метою та завданнями дослідження. Достовірність і обґрунтованість отриманих результатів також забезпечується апробацією отриманих наукових результатів на науково-комунікативних заходах.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 15 публікаціях, з яких чотири – у наукових фахових виданнях, одна – у зарубіжному науковому виданні. Основні результати, отримані автором, обговорювались також на засіданнях кафедри публічної політики, на численних науково-комунікативних заходах, зокрема: XXIII Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів» (м. Харків, 27 квітня 2023 р.) та XXIV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни» (м. Харків, 27 травня 2024 р.),

Важливість одержаних автором дисертації результатів для науки та практики.

Цінність наукових результатів роботи полягає в тому, що розроблені дисертантом теоретичні положення у сукупності становлять методичну основу конкретних пропозицій для впровадження у публічно-управлінську практику, насамперед, в аспекті взаємовідносин між органами державної влади та громадськістю у сфері законотворчості.

Запропоновані в дисертації положення, висновки та рекомендації мають практичне значення й адресну спрямованість, що підтверджують відповідні довідки про впровадження результатів дослідження.

Дотримання академічної доброчесності.

Оформлення дисертації виконано згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України та не викликає принципових зауважень. Під час аналізу дисертаційної роботи, наукових праць здобувача та Протоколу контролю

оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі) встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертаційна робота Древалю В.Ю., як і будь-яка наукова робота, містить певні дискусійні моменти та недоліки, висвітлення та зауваження щодо яких сприятиме більш повній та об'єктивній характеристиці. Серед них слід відзначити такі:

1. У дисертаційній роботі використовуються категорії «державної влада» та «державне управління», а не «орган публічної влади» та «орган публічного управління». Проте, якраз наголос на «публічності» точніше підходить до змісту даного дослідження, позначаючи сутність сучасного демократичного врядування з основою у залученні до управлінської діяльності широкого кола зацікавлених осіб.

2. Безумовно, цінним теоретичним і практичним результатом дисертаційної роботи є запропонований автором підхід до тлумачення комплексного механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади (на прикладі законотворчості). Проте, на наш погляд, зазначене тлумачення доцільно подати за допомогою додаткового ілюстративного матеріалу (додаткових таблиць, окремих рисунків тощо).

3. У дисертації неодноразово підкреслюється та обставина, що ефективність впливу громадськості на сферу законотворчості в кінцевому рахунку залежить від загальної підготовки та освітньо-професійного рівня усіх учасників даного процесу. Власне і в таблиці 3.9. поряд з іншими механізмами наводиться і «освітньо-правовий механізм». Проте, що слід визнати певним дослідницьким прорахунком, у дисертації перелік конкретно-цільових механізмів обмежується лише трьома основними механізмами (які, в авторському тлумаченні, і мають складати сутність комплексного механізму).

У цілому ж дисертаційне дослідження виконано на високому науково-теоретичному рівні і висловлені зауваження здебільшого стосуються складності та багатогранності досліджуваної проблеми та жодним чином не применшують наукової та практичної цінності дисертаційної роботи. Тому їх слід розглядати як пропозиції подальших наукових досліджень здобувача.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Древалю Віталія Юрійовича «Механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері законотворчості», представлена на здобуття науково ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування», є актуальною, завершеною науковою працею, що виконана на належному науково-теоретичному рівні з логічно та доступно викладеним матеріалом. У роботі вирішено важливе

науково-прикладне завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення функціонування механізмів участі інституцій громадянського суспільства у сфері законотворчості.

Дисертація оформлена відповідно до вимог «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та відповідає за своїм змістом спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Виходячи з цього вважаю, що Древаль Віталій Юрійович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

Доктор наук з державного управління,
професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету

Наталія БОНДАРЧУК

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:36:14 12.10.2024

Назва файлу з підписом: Відгук. БОНДАРЧУК(1).pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 303.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук. БОНДАРЧУК(1).pdf
Розмір файлу без підпису: 318.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: БОНДАРЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

П.І.Б.: БОНДАРЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2891709441

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:36:12
12.10.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000003E773F0139D0B804

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.04.15 13:00